

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET CVETKOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 28539/16)

PRESUDA

STRASBOURG

22. rujna 2022.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Cvetković protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Alena Poláčková,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnice Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 28539/16) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Ivanka Cvetković, koja je rođena 1964. godine i živi u Biogradu na Moru („podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupao g. L. Brčić, odvjetnik iz Biograda na Moru, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 18. svibnja 2016.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovoru o podnositeljčinu pravu na pošteno suđenje, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 30. kolovoza 2022.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na poštenost parničnog postupka između privatnih stranaka radi plaćanja određenog iznosa novca.

2. Dana 8. srpnja 2011. podnositeljica zahtjeva potpisala je predugovor o prodaji svojeg stana za 107.000,00 eura (EUR) L.K.-u. Sukladno članku 3. stavku 2. tog ugovora, L.K. je podnositeljici zahtjeva platio 11.000,00 eura. Mjerodavna odredba glasi kako slijedi:

„Kupac je dužan pri sastavljanju ovog predugovora prodavatelju uplatiti kaparu u iznosu od 11.000,00 eura... što prodavatelj potvrđuje potpisom ovog predugovora.”

3. L.K. je bio dužan platiti preostali iznos od 96.000,00 eura u roku od tri mjeseca od potpisivanja predugovora.

4. Kako je propisano člankom 303. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima, ako je u trenutku sklapanja ugovora jedna strana dala drugoj stanoviti iznos novca kao znak da je ugovor sklopljen (kapara), ugovor se smatra sklopljenim kad je kapara dana, ako nije što drugo ugovoreno. Nadalje, u skladu s člankom 304. Zakona o obveznim odnosima, ako je za neispunjenje ugovora odgovorna strana koja je dala kaparu, druga strana može se zadovoljiti primljenom kaparom. S druge strane, ako je za neispunjenje ugovora odgovorna strana koja je primila kaparu, druga strana može tražiti vraćanje dvostruke kapare.

5. Dana 15. srpnja 2011. L.K. je obavijestio podnositeljicu zahtjeva da stan ima nedostatke jer nije imao dovoljnu izolaciju. Smatrao je da se radi o

skrivenom nedostatku, zbog čega je odbio potpisati glavni ugovor. Pozvao je podnositeljicu da mu vrati plaćeni iznos. Podnositeljica zahtjeva s tim se nije složila i zahtijevala je izvršenje predugovora.

6. Dana 7. rujna 2011. L.K. je podnio tužbu protiv podnositeljice zahtjeva, tražeći povrat plaćenog iznosa i navodeći da raskida ugovor. Podnositeljica je osporila tužbeni zahtjev, tvrdeći da nije sakrila nikakve relevantne podatke i tražeći izvršenje ugovora.

7. Tijekom postupka L.K. je tvrdio da, iako je u predugovoru navedeno da kupac plaća kaparu, stvarno je bila riječ o plaćanju dijela kupoprodajne cijene, tj. plaćanju predujma, dok je ostatak cijene trebao biti plaćen u roku od tri mjeseca. Nadalje, kada bi bila utanačena kapara u pravnom smislu te riječi, tada bi u ugovoru bilo potrebno navesti konkretne posljedice obiju strana u slučaju neispunjenja. Prema tome, kao svoj osnovni zahtjev L.K. je zatražio povrat 11.000,00 eura, te, alternativno, da mu podnositeljica zahtjeva plati dvostruki iznos kapare jer podnositeljicom krivnjom glavni ugovor nikada nije potpisan.

8. Na ročištu održanom 31. ožujka 2014. podnositeljica je istaknula da je iznos od 11.000,00 eura bio kapara, kako je izričito navedeno u predugovoru, te da ne bi trebala biti dužna vratiti ga jer nije njezina krivnja što glavni ugovor nikada nije potpisan.

9. Dana 8. svibnja 2014. Općinski sud je u cijelosti odbio L.K.-ovu tužbu u skladu s člankom 304. Zakona o obveznim odnosima. Budući da ugovor nije sadržavao zahtjev za posebnom izolacijom, sud nije našao nikakve skrivene nedostatke u stanu koji bi opravdali raskid ugovora.

10. L.K. je podnio žalbu, tvrdeći da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da su stranke utanačile kaparu jer je uplaćeni iznos bio samo predujam. Podnositeljica zahtjeva nije dostavila odgovor na žalbu.

11. Dana 25. studenoga 2014. Županijski sud u Zadru preinačio je prvostupanjsku presudu i naložio podnositeljici da isplati L.K.-u 11.000,00 eura. Mjerodavni dio te presude glasi kako slijedi:

“U ovoj pravnoj stvari, nisu prijeporne sljedeće činjenice:

- da su parnične stranke ... zaključile predugovor... te da je sukladno čl. 3. st. 2. istog tužitelj kao kupac tuženici kao prodateljici isplatio iznos od 11.000,00 EUR dok se ostatak kupoprodajne cijene u iznosu od 96.000,00 EUR obvezao isplatiti u krajnjem roku od 3 mjeseca počevši od sklapanja predugovora i ...

- da je prostom izjavom tužitelja od 15. srpnja 2011. godine došlo do raskida navedenog predugovora.

Iz činjeničnog supstrata tužbe, kao i navoda tužitelja tijekom ovog postupka, a za koje navode je sud vezan po odredbi čl. 186. st. 1. ZPP slijedi da je riječ o predugovoru, međutim, odlučna okolnost u ovoj pravnoj stvari je ta što je došlo do raskida navedenog pravnog posla i to u smislu odredbe čl. 360. Zakona o obveznim odnosima pa se stoga postavlja pitanje koje su pravne posljedice tog raskida

Ovaj drugostupanjski sud nalazi da na konkretni slučaj treba primijeniti odredbu čl. 368. st. 2. ZOO tj. da u situaciji kada je jedan strana ispunila ugovor potpuno ili

djelomično ona u slučaju raskida ima pravo na povrat onoga što je dala a to je u ovoj situaciji 11.000,00 ...“

12. Dana 2. siječnja 2015. podnositeljica je podnijela ustavnu tužbu smatrajući da joj je drugostupanjskom presudom povrijeđeno pravo na pošteno suđenje. Dana 18. studenog 2015. Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva kao neosnovanu. Podnositeljica zahtjeva primila je tu odluku 8. prosinca 2015.

13. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da presuda drugostupanjskog suda nije imala odgovarajuće obrazloženje i da je bila u suprotnosti sa sudskom praksom Vrhovnog suda u tom pitanju.

OCJENA SUDA

A. Dopuštenost

14. Vlada je ustvrdila da podnositeljica zahtjeva nije iscrpila domaća pravna sredstva jer nikada nije podnijela odgovor na L.K.-ovu žalbu ili zahtjev za izvanrednu reviziju. S tim u vezi, Sud primjećuje da prema članku 359. Zakona o parničnom postupku stranke nisu dužne podnijeti odgovor na žalbu te nema pravnih posljedica ako to ne učine. Štoviše, Sud je već presudio da izvanredna revizija nije djelotvorno pravno sredstvo kojim bi se mogli riješiti prigovori koje se ne tiču različite domaće sudske prakse (vidi *Mirenić-Huzjak i Jerković protiv Hrvatske*, br. 72996/16, stavak 54., 24. rujna 2019.). U svakom slučaju, Ustavni sud nije ustavnu tužbu podnositeljice proglasio nedopuštenom zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, već je utvrdio da je njezina tužba očigledno neosnovana. Time je Ustavni sud implicitno prihvatio da je tužba podnositeljice zadovoljila formalne kriterije iscrpljivanja pravnih sredstava te Sud ne vidi nikakav razlog da presudi drukčije (vidi *Bjedov protiv Hrvatske*, br. 42150/09, stavak 48., 29. svibnja 2012).

15. Sud stoga odbacuje prigovore Vlade. Sud nadalje primjećuje da prigovor podnositeljice zahtjeva nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

16. Opća načela o obvezi sudova da daju dostatna obrazloženja za svoje odluke sažeta su u predmetima *Anđelković protiv Srbije* (br. 1401/08, stavak 24., 9. travnja 2013.) i *Petrović i drugi protiv Crne Gore* (br. 18116/15, stavak 41., 17. srpnja 2018.).

17. Sud ponavlja da se članak 6. Konvencije ne može shvatiti na način da zahtjeva detaljan odgovor na svaku tvrdnju (vidi *Van de Hurk protiv*

Nizozemske, 19. travnja 1994., stavak 61., Serija A br. 288). Međutim, kada bi podnesak, ako je prihvaćen, bio odlučujući za ishod predmeta, on zahtijeva konkretan i izričit odgovor suda u njegovoj presudi (vidi *Hiro Balani protiv Španjolske*, 9. prosinca 1994., stavci 27. – 28., Serija A br. 303-B, i *Ruiz Torija protiv Španjolske*, 9. prosinca 1994., stavci 29. – 30., Serija A br. 303-A).

18. Stranke se slažu da je za ishod ovog predmeta bilo odlučujuće utvrditi pravnu prirodu iznosa koji je platio L.K. S tim u vezi, L.K. je tvrdio da se radi o predujmu i da je plaćeni iznos dio ugovorene cijene. Podnositeljica zahtijeva je, s druge strane, pozivajući se na izričit tekst članka 3. stavka 2. predugovora (vidi točku 2 gore), tvrdila da se radi o kapari u smislu članka 303. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima (vidi točku 8. gore).

19. Sud nadalje primjećuje da je prvostupanjski sud presudio u korist podnositeljice zahtjeva, dok je drugostupanjski sud preinačio tu presudu i usvojio L.K.-ov tužbeni zahtjev. Čineći to, zanemario je podnositeljčine jasne i precizne tvrdnje iznesene tijekom cijelog postupka i sadržane u spisu predmeta (vidi točku 8. gore), kao i izričitu odredbu u predugovoru (vidi točku 2. gore), te nije dao odgovor o pravnoj prirodi predmetnog iznosa.

20. Što se tiče toga može li se šutnja žalbenog suda tumačiti kao implicitno odbacivanje podnositeljčine tvrdnje (vidi *Ruiz Torija*, gore citirano, stavak 30.), žalbeni sud naveo je da je svoju presudu temeljio na „činjenicama onako kako su predstavljene u tužbenom zahtjevu, kao i navodima tužitelja tijekom postupka” (vidi točku 11. gore). Sud se nije osvrnuo na tvrdnje podnositeljice zahtjeva koje je ona iskazivala tijekom cijelog postupka, što ga je dovelo do pogrešnog zaključka da ključne činjenice u predmetu nisu bile sporne među strankama (vidi točke 8. i 11. gore). U takvim okolnostima nemoguće je utvrditi je li drugostupanjski sud jednostavno zanemario razmotriti tvrdnje podnositeljice o prirodi predmetnog iznosa ili ih je namjeravao odbiti i, ako jest, koji su bili razlozi za tu odluku (usporedi *Hiro Balani*, gore citirano, stavak 28.).

21. Nije zadaća Suda ispitati je li plaćanje o kojem je riječ u ovom predmetu doista bilo kapara ili samo predujam, već je na nacionalnim sudovima da odluče o tome (vidi *Hiro Balani*, gore citirano, stavak 28.). Međutim, u ovim okolnostima Sud ne može, a da ne zaključi da je drugostupanjski sud iznio tvrdnje koje su bile očito netočne, bez davanja odgovora na glavno pravno pitanje u predmetu, zbog čega sporni postupak nije ispunio zahtjev poštenog postupka.

22. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

23. Podnositeljica zahtijeva nije podnijela zahtjev za pravednu naknadu. Sud stoga smatra da nema potrebe dosuditi joj bilo kakav iznos po toj osnovi.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 22. rujna 2022. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Liv Tigerstedt
zamjenica tajnice

Péter Paczolay
predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524